

Književna poročila

Fr. S. Finžgar: Študent naj bo. Naš vsakdanji kruh. Založila Katoliška bukvarna. Ljubljana, 1915. 80. 80 str. Cena 60 vin.

V 5. zvezek „Zbirke slovenskih povesti“ je urednik Grafenauer sprejel Finžgarjeve dijaške spomine. Imajo svojo vrednost, pozna se jim pisateljsko pero, ki teče gladko vkljub trenutnemu nerazpoloženju, in je karakteristika oseb dosti plastična, vendar bi si želel nekaj drugega z lepo obložene mize pisateljeve. Finžgar je markantna osebnost v naši knjigi; resna samozavest, s katero vrši svoje pisateljsko delo, ga stavi na častno mesto. O tem pričajo tudi te črtice iz dijaškega življenja, ki so prav osebnega značaja in ki imajo kljub vsakdanji snovi pravico, da se jih uvaža kot umetnino v svojem žanru, kot drobno slikanje malega sveta. Pri njih se človek nehote spomni Alešovčevega spisa „Kako sem se jaz likal“, ki je po nekaterih drastičnih prizorih sicer zanimivejši, ki ga pa umetniški Finžgar pač nadkriljuje. Miljé je obema enak in imata oba spisa nekaj istih potez, n. pr. glede katederskih fiziognomij, ki se odlikujejo tu in tam po svoji pedantni nadutosti in pomanjkanju vsakega pedagogičnega smisla. Tudi Mencingerjeve „Hoje na Triglav“ sem se spomnil, namreč onega mesta, kjer bohinjki kmet Rok pelje svojega sina Mlekojeda študirat. Tu pa mora objektivni čitatelj priznati Mencingerju prednost. Kakor je on podkoval svojega kmeta, tako nam Finžgar vkljub krepki karakteristiki ni predstavil svojega očeta. Finžgarjevi opisi so poetični, a niso tako neposredni, da bi kar zadišalo po travah in rožah, kadar nam slika prirodo. Preumetni so in ne dovolj čuteni in ne gledani s srcem. Začetek teh dijaških spominov je najboljšo obdelan, samo da misli mali Francelj preumetno, n. pr.: „se mu je pa zdelo, da ga je cvilo tisoč vezi in ga povezalo krog in krog in da je jezen kerub, kot ga je videl v zgodbah, dvignil meč pred rajem, iz katerega se je napotil, ter mu velel: trnje in osat ti bo rodila zemlja . . .“ — To je literatura, tako vidi in piše pisatelj Finžgar, mali Francelj pa je vse bolj priprost in naraven deček, njegova fantazija še ni razvita in pri odhodu od doma ne vidi angela in meča, temveč prej polno hruško, ki jo bo obral sosedov Matiče, ne pa on. — Knjižico zaključuje črtica „Naš vsakdanji kruh“, drobno in fino izklesano delce, polno trde realistične in resne ubranosti.

Golar.

Fran Marolt, Slovenske vojaške narodne pesmi. V Ljubljani 1915. Cena kartoniranemu odtisu K 1·50, v platno vezanemu K 1·80.

Lična knjižica, ki nam je napravila veliko veselja, obsega na 71 straneh 42 pesmi in sicer 35 narodnih in 7 umetnih. Vse pesmi so vojaške. — V zbirko nas uvaja koračnica „Slovenski smo fantje“; nato sledijo stare znanke od „štirih rumenih“ vojakov, ki so prišli po fantiča, od „pobiča, starega še le 18 let“, „Kaj si je zmislil naš cesar, naš kralj“, „Al' me boš kaj rada imela“ itd., do pesmi o najlepših bukvicah, o „urlaubarskem posu“. Vmes so markantne naše narodne koračnice: „Regiment po cesti gre“, „Oj ta soldaški boben“, „Tam za laškim gričem“, „Kaj so to za eni fantje“ itd. — Harmonizacija je v obče priprosta, po načinu narodnega petja. En glas poje naprej, eden udari čez, tretji priklada. Izpopolnjeno je pa to prikla-